

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІНАНСИ, ГРОШІ ТА КРЕДИТ»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

**07 Управління та адміністрування
(D Бізнес, адміністрування та
право)**

**СПЕЦІАЛЬНІСТЬ
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ФАКУЛЬТЕТ**

**075 Маркетинг (D5 Маркетинг)
Перший (бакалаврський)
Економічний**

Робоча програма з навчальної дисципліни «Фінанси, гроші та кредит» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 075 Маркетинг (D5 Маркетинг) / Укладач С.Г. Батажок. Біла Церква: БНАУ, 2025. 22 с.

Розробник: С.Г. Батажок, канд. екон. наук, доцент.

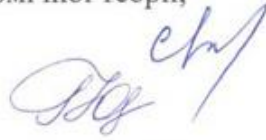
Робочу програму затверджено на засіданні кафедри економіки та економічної теорії

(Протокол № 11 від 25.06. 2025р.)

Завідувач кафедри економіки та економічної теорії,

канд. екон. наук, доцент

Гарант ОП, доцент

Світлана БАТАЖОК

Ірина ГЕРАСИМЕНКО

Схвалено групою зі змісту та якості освіти економічного факультету

(Протокол № 6 від 26.06.2025р.)

Голова групи зі змісту та якості освіти,
професор

Ігор ПАСКА

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 075 «МАРКЕТИНГ» (D5 «МАРКЕТИНГ»)	5
4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ, ГРОШІ ТА КРЕДИТ»	6
6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
7.1. Лекції	8
7.2. Практичні заняття	11
7.3. Самостійна робота	14
7.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань	17
8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	17
9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	18
10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	18
11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	18
12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	20
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	20

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2025–2026 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Фінанси, гроші та кредит» для денної форми навчання виділено всього 120 академічних годин (4 кредити ECTS), у т.ч. аудиторних – 48 години (лекції – 32, практичні заняття – 16), самостійна робота студентів – 72 години.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 4	Галузь знань 07 Управління та адміністрування (D Бізнес, адміністрування та право)	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: 075 Маркетинг (D5 Маркетинг)	3-й	4-й
Індивідуальне навчально-дослідне завдання – розрахункове		Семестр	
		6-й	8-й
Загальна кількість академічних годин – 120		Лекції	
		32 год.	6 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4,5	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Практичні	
		16 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		72 год.	110 год.
		Підсумковий контроль: залік	

Метою вивчення дисципліни є формування системи базових знань з теорії фінансів, грошей, кредиту, засвоєння закономірностей функціонування грошового та фінансового ринків як теоретичної основи державної монетарної, валютної та бюджетної політики, а також застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань у сфері маркетингу.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Обов'язковий освітній компонент «Фінанси, гроші та кредит» базується на знаннях таких дисциплін як: «Історія економіки та економічної думки», «Економічна теорія», «Мікро- та макроекономіка».

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 075 МАРКЕТИНГ (D5 МАРКЕТИНГ)

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

СК3. Здатність використовувати теоретичні положення маркетингу для інтерпретації та прогнозування явищ і процесів у маркетинговому середовищі.

СК4. Здатність проваджувати маркетингову діяльність на основі розуміння сутності та змісту теорії маркетингу і функціональних зв'язків між її складовими.

СК7. Здатність визначати вплив функціональних областей маркетингу на результати господарської діяльності ринкових суб'єктів.

СК8. Здатність розробляти маркетингове забезпечення розвитку бізнесу в умовах невизначеності.

СК11. Здатність аналізувати поведінку ринкових суб'єктів та визначати особливості функціонування ринків.

СК13. Здатність планування і провадження ефективної маркетингової діяльності ринкового суб'єкта в крос-функціональному розрізі.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Р2. Аналізувати і прогнозувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності.

Р3. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань у сфері маркетингу.

Р4. Збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та маркетингові показники, обґрунтовувати управлінські

рішення на основі використання необхідного аналітичного й методичного інструментарію.

P11. Демонструвати вміння застосовувати міждисциплінарний підхід та здійснювати маркетингові функції ринкового суб'єкта.

P12. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ, ГРОШІ ТА КРЕДИТ»

Змістовний модуль 1. Характеристика сфер і ланок фінансових відносин та методів фінансової діяльності

- Тема 1.1. Сутність та функції фінансів
- Тема 1.2. Фінансова система і фінансовий механізм
- Тема 1.3. Фінанси підприємницьких структур
- Тема 1.4. Державні фінанси
- Тема 1.5. Страхування і страховий ринок
- Тема 1.6. Фінансовий ринок
- Тема 1.7. Міжнародні фінанси

Змістовний модуль 2. Грошовий оборот та практика кредитування

- Тема 2.1. Сутність і функції грошей
- Тема 2.2. Грошовий оборот і грошова маса
- Тема 2.3. Грошовий ринок
- Тема 2.4. Грошові системи
- Тема 2.5. Інфляція та грошові реформи
- Тема 2.6. Валютний ринок та валютні системи
- Тема 2.7. Сутність, функції, форми, види та роль кредиту
- Тема 2.8. Центральні банки та їх роль в економіці
- Тема 2.9. Теоретичні засади діяльності комерційних банків

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістові модулі та теми	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	всього	у тому числі					всього	у тому числі				
		л	п	лб	інд	СРС		л	п	лб	інд	СРС
Змістовий модуль 1. Характеристика сфер і ланок фінансових відносин та методів фінансової діяльності												
Тема 1.1	7	2			2	3	8				4	4
Тема 1.2	9	2	2		2	3	8				4	4
Тема 1.3	10	2	2		3	3	9	1			4	4
Тема 1.4	10	2	2		3	3	9	1			4	4
Тема 1.5	8	2			3	3	8				4	4
Тема 1.6	8	2			3	3	9		1		4	4
Тема 1.7	8	2			3	3	9		1		4	4
Разом модуль 1	60	14	6		19	21	60	2	2		28	28
Змістовий модуль 2. Грошовий оборот та практика кредитування												
Тема 2.1	6	2			2	2	7		1		3	3
Тема 2.2	8	2	2		2	2	7		1		3	3
Тема 2.3	8	2	2		2	2	7	1			3	3
Тема 2.4	6	2			2	2	7	1			3	3
Тема 2.5	8	2	2		2	2	7	1			3	3
Тема 2.6	7	2	2		1	2	7	1			3	3
Тема 2.7	5	2			1	2	6				3	3
Тема 2.8	5	2			1	2	6				3	3
Тема 2.9	7	2	2		1	2	6				2	4
Разом модуль 2	60	18	10		14	18	60	4	2		26	28
Всього годин	120	32	16		33	39	120	6	4		54	56

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, лб – лабораторно-практичні заняття; інд – індивідуальні завдання, СРС – самостійна робота студентів.

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1. Характеристика сфер і ланок фінансових відносин та методів фінансової діяльності</i>	
Тема 1.1. Сутність та функції фінансів. Історичні передумови виникнення фінансів. Основні етапи та шляхи розвитку фінансів. Фінансові відносини та фінансова діяльність. Моделі фінансових відносин. Функції фінансів.	2
Тема 1.2. Фінансова система і фінансовий механізм. Фінансова система. Структура фінансової системи. Характеристика сфер і ланок фінансової системи. Організаційні основи функціонування фінансової системи України. Фінансові органи і фінансові інституції. Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин. Складові елементи фінансового механізму. Суть і значення фінансового контролю. Види фінансового контролю. Форми фінансового контролю. Методи фінансового контролю.	2
Тема 1.3. Фінанси підприємницьких структур. Суть і функції фінансів підприємств. Об'єкти та суб'єкти фінансів підприємств.. Функції фінансів підприємств. Особливості формування фінансових ресурсів підприємств. Організаційні основи функціонування фінансів підприємств. Організаційно-правова форма господарювання підприємства. Фінансові ресурси підприємств, їх склад і джерела формування. Формування фінансових результатів суб'єктів господарювання...	2
Тема 1.4. Державні фінанси. Сутність, значення та функції державного бюджету. Бюджетний устрій та бюджетна система. Організація, види та форми взаємовідносин між бюджетами. Сутність, джерела формування і класифікація доходів бюджету. Сутність, склад і структура видатків державного бюджету. Бюджетний дефіцит і його вплив на розвиток економіки. Економічна сутність і роль державного кредиту. Класифікація державних позик і джерела їх погашення. Державний борг, його формування і обслуговування. Методи управління державним боргом.	2
Тема 1.5. Страхування і страховий ринок. Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні і безперервності суспільного виробництва. Особливості фінансових	2

відносин у сфері страхування. Функції страхування. Класифікація страхування за об'єктами і за ознакою ризику. Поняття страхового ринку і його організаційна структура. Учасники страхового ринку. Організаційні форми існування страхових компаній.	
Тема 1.6. Фінансовий ринок. Сутність фінансового ринку, його роль у мобілізації і розподілі фінансових ресурсів. Структура фінансового ринку. Грошовий ринок. Ринок кредитних ресурсів. Фондовий ринок. Ринок фінансових послуг, його роль у функціонуванні економічної системи. Види фінансових послуг.	2
Тема 1.7. Міжнародні фінанси. Сутність, призначення і роль міжнародних фінансів. Фінансова діяльність міжнародних організацій. Міжнародний фінансовий ринок, міжнародний ринок грошей (валютний ринок), міжнародний ринок кредитних ресурсів, міжнародний ринок цінних паперів.	2
<i>Разом за змістовий модуль 1</i>	14
Змістовний модуль 2. Грошовий оборот та практика кредитування	
Тема 2.1. Сутність і функції грошей. Суть грошей. Альтернативні підходи до визначення суті грошей. Функція міри цінності, її суть, сфера використання. Масштаб цін. Ціна як грошовий вираз цінності товарів. Функція засобу обігу, її суть, сфера використання; реальність і кількісна визначеність грошей у цій функції. Функція засобу платежу, її суть, відмінність від функції засобу обігу, сфера використання, еволюція. Функція засобу нагромадження, її суть, форми накопичення, сфера використання. Світові гроші.. Передумови використання світових грошей національних та колективних валют	2
Тема 2.2. Грошовий оборот і грошова маса. Поняття грошового обороту як процесу руху грошей. Економічна основа та загальна схема грошового обороту. Маса грошей, що обслуговує грошовий оборот, її склад та фактори, що визначають її зміну. Показники маси грошей: грошові агрегати, їх характеристика; грошова база, її склад та економічний зміст. Швидкість обороту грошей: поняття, фактори, що визначають швидкість обігу, вплив її на масу та сталість купівельної спроможності грошей. Закон грошового обігу. Механізм поповнення маси грошей в обороті. Грошово-кредитний мультиплікатор.	2

Тема 2.3. Грошовий ринок. Суть грошового ринку.. Економічна структура грошового ринку. Попит на гроші. Суть та форми попиту на гроші. Фактори, що визначають зміну попиту на гроші. Пропозиція грошей. Суть та механізм формування пропозиції грошей. Фактори, що визначають зміну пропозиції грошей.	2
Тема 2.4. Грошові системи. Сутність та механізм функціонування грошової системи, її призначення та місце в економічній системі. Елементи грошової системи. Основні типи грошових систем, їх еволюція. Платіжні системи.	2
Тема 2.5. Інфляція та грошові реформи. Суть, форми прояву, види та закономірності розвитку інфляції. Причини інфляції. Інфляція попиту й інфляція витрат виробництва. Показники вимірювання інфляції. Інфляція в системі державного регулювання грошової сфери. Антиінфляційна політика. Сутність грошових реформ. Види грошових реформ і способи їх класифікації.	2
Тема 2.6. Валютний ринок та валютні системи. Сутність валюти, її види та сфера використання. Конвертованість валюти. Валютний ринок: суть та основи функціонування. Об'єкти та суб'єкти валютного ринку. Класифікація валютних ринків. Функції та операції валютного ринку. Валютний курс: сутність та призначення, основи формування та чинники впливу. Види валютних курсів. Валютні системи та валютне регулювання.	2
Тема 2.7. Сутність, функції, форми, види та роль кредиту. Сутність кредиту, його структура. Функції кредиту. Принципи банківського кредитування та їх практичне значення Поняття форми кредиту, критерії їх класифікації. Поняття виду кредиту та критерії їх класифікації. Позичковий відсоток.	2
Тема 2.8. Центральні банки та їх роль в економіці. Призначення, основи організації та роль центрального банку. Функції центрального банку, їх сутність та відмінність від його операцій. Проведення грошово-кредитної політики центральними банками. Цілі грошово-кредитної політики. Інструменти грошово-кредитної політики. Види грошово-кредитної політики за їх впливом на економіку	2
Тема 2.9. Теоретичні засади діяльності комерційних банків. Призначення та класифікація комерційних банків.	2

Види послуг, що надаються банками. Джерела формування ресурсів банків і напрями їх використання. Доходи, витрати та прибуток банку. Стабільність банків і механізми її забезпечення.	
<i>Разом за змістовий модуль 2</i>	18
Всього	32

7.2. Практичні заняття

Тема і зміст заняття	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Характеристика сфер і ланок фінансових відносин та методів фінансової діяльності	
Тема 1.2. Фінансова система і фінансовий механізм. Сутність фінансової системи та її внутрішня структура. Призначення і специфічні ознаки сфер та ланок фінансової системи. Правове регулювання фінансових відносин. Управління фінансовою системою. Суб'єкти управління фінансами в Україні, їх функції. Роль фінансової системи у забезпеченні умов економічного зростання держави. Фінансова політика як важлива складова економічної і соціальної політики держави. Завдання і принципи фінансової політики. Типи фінансової політики, їх характеристика. Сутність і роль фінансового механізму, його структура. Фінансове планування: сутність, принципи, методи, завдання. Зміст фінансового контролю, його призначення. Види, форми і методи.	2
Тема 1.3. Фінанси підприємницьких структур. Сутність фінансів господарських суб'єктів і характеристика грошових потоків, що визначають їх зміст. Принципи організації фінансової діяльності підприємств: а) комерційний розрахунок; б) неприбуткова діяльність; в) кошторисне фінансування. Фінансові ресурси підприємства. Особливості організації і функціонування фінансів господарських суб'єктів різних форм власності та видів діяльності. Класифікація доходів і видатків підприємства. Прибуток підприємств: його роль, формування, розподіл та використання. Огляд інструментів підтримки бізнесу в період воєнного стану в Україні. Розрахункові завдання: система показників прибутку та методика їх	2

розрахунку за чинною схемою фінансового обліку.	
Тема 1.4. Державні фінанси. Склад і структура державних фінансів, характеристика їх грошових потоків. Державні доходи і джерела їх формування. Державні виграти, їх класифікація. Бюджетна система України: поняття і принципи побудови. Міжбюджетні відносини. Види міжбюджетних трансфертів. Склад і структура доходів і видатків державного бюджету України. Джерела покриття бюджетного дефіциту і шляхи його скорочення Види і форми державного кредиту. Державний борг і механізм його формування. Управління державним боргом і його обслуговування. Бюджетні інструменти економічного відновлення та розвитку. Розрахункові завдання: розрахуйте відносні показники, які дають можливість визначити частку кожної статті доходів і видатків бюджету в загальній сумі доходів і видатків.	2
<i>Разом за змістовий модуль 1</i>	6
Змістовний модуль 2. Грошовий оборот та практика кредитування	
Тема 2.2. Грошовий оборот і грошова маса Модель сукупного грошового обороту; характеристика грошових потоків. Структура грошового обороту за формою платіжних засобів та за економічним змістом. Швидкість обігу грошей і фактори, що її визначають. Поняття і складові маси грошей, що обслуговує грошовий оборот, базові гроші та грошові агрегати. Механізм поповнення маси грошей в обороті. Характеристика грошово-кредитного мультиплікатора. Монетизація економіки як макроекономічний показник і чинник впливу на економіку. Розрахункові завдання: купівельна спроможність грошей; зміна вартості грошей; індекс Ласпейреса; індекс Пааше; грошові агрегати; грошова база; закон грошового обігу; швидкість обігу грошей; показник монетизації економіки.	2
Тема 2.3. Грошовий ринок. Інституційна модель грошового ринку. Попит на гроші, фактори, що визначають зміну попиту на гроші. Пропозиція грошей, фактори, що визначають зміну пропозиції грошей. Графічна модель грошового ринку, рівновага на грошовому ринку та процент. Заощадження та інвестиції в механізмі грошового ринку. Розрахункові завдання: банківські резерви (загальний, вільний,	2

обов'язковий), грошово-кредитний мультиплікатор.	
Тема 2.5. Інфляція та грошові реформи. Сутність, закономірності розвитку та причини інфляції. Економічні та соціальні наслідки інфляції. Особливості інфляції в Україні в 90-ті роки. Сутність та види грошових реформ. Особливості проведення грошової реформи в Україні. Грошові реформи в зарубіжних країнах. Розрахункові завдання: індекс споживчих цін; індекс цін на засоби виробництва; дефлятор ВВП; темп інфляції; «правило величини 70».	2
Тема 2.6. Валютний ринок і валютні системи. Поняття валюти, валютний курс та конвертованість валют. Валютний ринок: сутність, функції, суб'єкти, інфраструктура. Види операцій на валютному ринку та їх характеристика. Валютні системи: сутність, призначення, види, структура. Розвиток валютної системи України. Валютне регулювання: сутність, форми, механізм. Валютна політика НБУ. Платіжний баланс та золотовалютні резерви в механізмі валютного регулювання в Україні. Світова та міжнародна валютні системи: поняття, призначення, стан розвитку. Міжнародні ринки грошей та капіталів. Розрахункові завдання: розрахунок крос-курсу для валют із прямим котируванням; розрахунок крос-курсу для валют із прямим та непрямим котируванням; розрахунок крос-курсу для валют із непрямим котируванням.	2
Тема 2.9. Теоретичні засади діяльності комерційних банків. Призначення та класифікація комерційних банків. Операції комерційних банків. Банківські послуги. Фінансові показники діяльності банку. Зберігати гроші в банку не вигідно і небезпечно? Розрахункові завдання: нарахування за простою процентною ставкою; дисконтування та облік за простими процентними ставками; нарахування за обліковою ставкою; складні проценти; депозитні операції комерційних банків; кредитні операції комерційних банків; основні показники ефективності та прибутковості комерційних банків.	2
<i>Разом за змістовий модуль 2</i>	10
Всього	16

7.3. Самостійна робота

Назва теми	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Характеристика сфер і ланок фінансових відносин та методів фінансової діяльності	
Тема 1.1. Сутність та функції фінансів. Органи управління фінансами в Україні, їх функції. Вплив фінансів на суспільне виробництво. Роль фінансів у розвитку соціальної сфери. Шляхи перебудови фінансових відносин у період формування ринкової економіки України. Форми фінансового забезпечення відтворювального процесу.	5
Тема 1.2. Фінансова система і фінансовий механізм Фінансовий механізм, його складові елементи і загальна характеристика. Фінансова політика України. Фінансова система України і перспективи її розвитку. Фінансове планування і система фінансових планів. Організація фінансового контролю в Україні.	5
Тема 1.3. Фінанси підприємницьких структур. Фінансове регулювання підприємницької діяльності. Фінансове забезпечення інвестиційної діяльності підприємств. Фінанси акціонерних товариств. Фінансові проблеми розвитку спільних підприємств. Формування і використання прибутку підприємств (у розрізі окремих галузей).	6
Тема 1.4. Державні фінанси. Державні цінні папери на фінансовому ринку. Фінансування міжнародної діяльності держави. Форми та проблеми фінансування бюджетного дефіциту в Україні. Державний борг України: сучасний стан та перспективи його скорочення. Фінансове забезпечення економічного та соціального розвитку адміністративно-територіальних одиниць.	6
Тема 1.5. Страхування і страховий ринок. Класифікація економічних ризиків та їх місце у страхуванні. Основні сфери впливу розвитку страхування на соціально-економічний стан суспільства. Фінансовий механізм стабілізації та розвитку страхової справи в Україні. Особисте страхування і його розвиток в Україні. Майнове страхування в умовах ринку.	6
Тема 1.6. Фінансовий ринок. Фондовий ринок в Україні: сучасний стан, перспективи розвитку.	6

Біржовий та позабіржовий ринок паперів в Україні. Фінансові резерви та їх значення в розвитку економіки. Фінансування інноваційних проектів. Взаємозв'язок фінансового ринку зі сферами і ланками фінансової системи і його місце у розподільних процесах.	
Тема 1.7. Міжнародні фінанси. Сучасні тенденції розвитку світової економіки та міжнародних фінансів. Еволюція світової валютної системи. Сучасні тенденції та проблеми розвитку світової валютної системи. Європейська валютна система. Національна валютна система України.	6
<i>Разом за змістовий модуль 1</i>	40
Змістовний модуль 2. Грошовий оборот та практика кредитування	
Тема 2.1. Сутність і функції грошей. Необхідність та сутність грошей. Форми грошей та їх еволюція. Вартість грошей. Сталість грошей як основні їх якісна властивість. Історичний огляд походження грошової одиниці – гривня.	4
Тема 2.2. Грошовий оборот і грошова маса. Грошовий оборот та грошові потоки в Україні. Характеристика сучасних засобів платежу, які обслуговують грошовий оборот. Кількісна характеристика грошової маси. Рівень монетизації ВВП. Вимірювання грошової маси через грошову базу та грошові агрегати. Ефект грошового-кредитного мультиплікатора.	4
Тема 2.3. Грошовий ринок. Єдність грошового і фінансового ринків, відмінності між ними. Структура вітчизняного грошового ринку. Канали прямого та опосередкованого фінансування на грошовому ринку України. Особливості формування попиту на гроші в Україні. Пропозиція грошей і тінізація економіки.	4
Тема 2.4. Грошові системи. Грошова система України, її становлення та розвиток. Грошова система економіки ринкового типу. Необхідність та методи державного регулювання грошового обороту. Платіжні системи та перспективи їх розвитку. Інструменти грошово-кредитної політики та їх застосування в Україні.	4

Тема 2.5. Інфляція та грошові реформи. Інфляція – її сутність та форми прояву. Основні риси та особливості проведення грошової реформи в Україні. Соціально-економічні наслідки інфляції. Методи регулювання інфляції. Вплив інфляції на рівень монетизації економіки.	4
Тема 2.6. Валютний ринок та валютні системи. Тенденції розвитку валютного ринку України. Оцінка ефективності політики валютного регулювання України. Платіжний баланс України: стан та динаміка змін. Використання золотовалютних резервів у системі валютного регулювання. Становлення та розвиток Європейської валютної системи.	3
Тема 2.7. Сутність, функції, форми та роль кредиту. Сутність кредиту та його зв'язок з іншими економічними категоріями. Роль кредиту у становленні ринкової економіки в Україні. Позичковий процент та фактори, що впливають на його рівень. Роль позичкового процента у формуванні ресурсної бази комерційних банків. Процентна політика комерційних банків.	3
Тема 2.8. Центральні банки. Взаємовідносини центральних банків з органами державної влади. Економічні нормативи, які використовуються НБУ в регулюванні діяльності комерційних банків. Становлення та розвиток центрального банку України. Процентна політика НБУ. Монетарні інструменти та їх вплив на грошовий ринок.	3
Тема 2.9. Теоретичні засади діяльності комерційних банків Характерні ознаки та види комерційних банків України. Формування ресурсної бази комерційного банку. Комерційні банки — провідні фінансові посередники на грошовому ринку України. Діяльність небанківських фінансово-кредитних установ в Україні. Банківська система України: особливості становлення та розвитку.	3
<i>Разом за змістовий модуль 2</i>	32
Всього	72

Примітка: У розрахунку годин на виконання самостійної роботи передбачено час на виконання індивідуальних завдань

7.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань

1. Соціально-економічна сутність і функції фінансів.
2. Фінансова система у розвинутих зарубіжних країнах.
3. Роль державного бюджету у впровадженні в Україні інноваційної моделі соціально-економічного розвитку.
4. Вплив державного боргу на фінансове становище держави.
5. Основи забезпечення сталості грошової системи.
6. Інфляція: сутність, перспективи подолання в Україні.
7. Грошово-кредитна політика НБУ.
8. Грошовий ринок України і перспективи його розвитку.
9. Роль кредиту у становленні ринкової економіки України.
10. Позичковий процент і його роль у розвитку економіки.
11. Кредитна система України і проблеми її розвитку.
12. Основи організації та функції банківської системи.
13. Забезпечення стійкості банківської системи.
14. Фінансово-кредитні установи небанківського типу.
15. Міжбанківська валютна біржа країни та її вплив на грошовий ринок.
16. Розвиток валютної системи країни.
17. Роль та значення фінансових посередників для економіки країни.
18. Особливості організації фінансів підприємств різних організаційно-правових форм господарювання.
19. Страхування – важливий економічний важіль стабілізації ринкової економіки.
20. Сучасні тенденції розвитку світової економіки та міжнародних фінансів.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Основними видами навчальних аудиторних занять є лекції, практичні заняття. При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції-бесіди, лекції-візуалізації. При проведенні семінарських занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання як робота у малих групах, публічний виступ, семінар-дискусія, презентації, мозкова атака, ситуаційний аналіз, круглий стіл.

У разі дистанційного і змішаного навчання використовується навчальна платформа Moodle Білоцерківського НАУ, онлайн-платформи ZOOM, мобільні додатки.

9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з предмету «Фінанси, гроші та кредит» включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, практичні та контрольні роботи.

Поточний контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється відповідно до графіку виконання завдання.

Модульний контроль проводиться у формі комп'ютерного тестування.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам в електронний журнал після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі заліку за результатами поточного контролю (тематичного оцінювання, виконання ІНДЗ та модульного контролю) і не передбачає обов'язкової присутності студентів. Результати заліку оприлюднюються в електронному журналі академічної групи до початку екзаменаційної сесії.

10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання лекційних занять не передбачено. На лекційних заняттях ведеться облік присутності здобувачів для контролю відвідуваності занять.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані розрахункові роботи, зроблені доповіді, презентації, есе, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється за результатами поточного (практичні заняття, самостійна робота) та рубіжного (модульного) контролів за десятибальною шкалою – «1», «2», «3», «4» ... «10».

1 бал оцінювання (з заокругленням до цілого числа) відповідає 10 % правильних тверджень у разі усної відповіді, відповідей у тесті, виконаних завдань тощо.

Бали з модульного контролю нараховуються здобувачу вищої освіти за виконання модульної контрольної роботи.

Відсутність студента на занятті («нб») у розрахунку середнього арифметичного значення (САЗ) приймається як «0».

У кінці семестру обчислюється САЗ всіх отриманих здобувачем вищої освіти оцінок з наступним переведенням його у бали за формулою:

$$\text{БПК} = \text{САЗ} \times k,$$

де БПК – бали з поточного контролю;

САЗ – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок:

k – коефіцієнт для певного виду контролю (практичні заняття, самостійна робота – «3», модульний контроль – «1» для форми підсумкового контролю «екзамен» та «4» для форми підсумкового контролю «залік»).

Результати поточного оцінювання здобувача (за 10-бальною шкалою) виставляються в електронний журнал АСУ БНАУ і автоматично переводяться у 100-бальну шкалу відповідно до розподілу балів за окремі види робіт.

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти

Максимально можлива к-ть балів, якщо форма підсумкового контролю	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Підсумковий контроль	Загальний бал
Залік	30	30	40	-	100

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
64–74	D		
60–63	E	Задовільно	
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби: слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point; інформаційні стенди у навчальній аудиторії; нормативно-довідкова документація.

Технічні засоби: мультимедійний проектор Sony, Intel Core i5 10400 (12 ядер)/ 16GB DDR4 2666MHz / 240 GB SSD / Intel UHD Graphics 630 / HDMI, VGA / монітор 27 дюймів 1920*1080 (16 шт.)

Програмне забезпечення: MS Windows, MS Office, Firefox, CA ERwin Data Modeler, Visio.

Системи дистанційного навчання: Moodle (teach.btsau.net.ua), Zoom, Safe Exam Browser для проведення іспитів.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Законодавча та нормативно-правова база

1. Про Національний банк України: Закон України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
2. Про банки і банківську діяльність: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
3. Про платіжні послуги: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>
4. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
5. Про обіг векселів в Україні: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2374-14#Text>
6. Про кредитні спілки: Закон України: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3254-20#Text>
7. Про іпотеку. Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15#Text>
8. Про організацію формування та обігу кредитних історій: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-15#Text>
9. Бюджетний кодекс України: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
10. Податковий кодекс України: Закон України: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

Основна література

1. Алексєєв І.В. Гроші і кредит: навч. посібн. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 312 с.
2. Гурова К. Д., Шелест О. Л., Колупаєва І. В. Фінанси, гроші та кредит : навч. посіб. Міністерство освіти і науки України, Харківський торговельно економічний інститут КНТЕУ. Харків : Світ Книг, 2016. 671 с.
3. Вовчак О. Д., Бучко І. Є., Костак З. Р. Гроші та кредит : навч. посіб.; Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, ВНЗ УКООПСПІЛКИ, Львівська комерційна академія. К. : Центр учбової літератури, 2017. 424 с.
4. Іванчук Н. В. Гроші і кредит : навч. посіб. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 332 с.
5. Фінанси, гроші та кредит: Підручник / Ярошевич Н.Б. Львів: «Новий Світ- 2000», 2023. 414 с.

Додаткова література

1. Батажок С.Г., Варченко О.М., Рудич О.О., Ткаченко К.В. Stabilization measures to improve the financial market of Ukraine / О.М. Варченко, С.Г. Батажок, О.О. Рудич, К.В. Ткаченко // International journal of innovative technologies in economi. 2018. № 4 (16). С. 21-25.
2. Зянько В.В., Вальдшмідт І.М. Методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни «Гроші і кредит». Вінниця : ВНТУ, 2017. 65 с.
3. Коваленко Д.І. Фінанси, гроші і кредит: теорія і практика [текст]: навч. посіб./ Д.І. Коваленко, В.В. Венгер – К.: «Центр учбової літератури», 2013. 578 с.
4. Мицак О.В., Сороківська М.В. Фінанси, гроші і кредит : методичні вказівки і завдання до семінарських та практичних занять, самостійної роботи, тестові завдання. Львів : Видавництво Львівської комерційної академії, 2016. 139 с.
5. Фінанси: підруч. / Юхименко П.І., Бойко С. В., Батажок С.Г. та ін. ; за наук. ред. П.І. Юхименка, С.В. Бойко. – К.: Центр учбової літератури, 2018. 416 с.
6. Черкашина К.Ф., Сисоєва Л. Ю. Гроші і кредит : в схемах та таблицях : навч. посіб. К. : ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 214 с.
7. Шпак Н. О., Ярошевич Н. Б., Побурко О. Я. Фінанси, гроші та кредит : навч. посіб. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2018. 416 с.
8. Щетинін А. І. Гроші та кредит : навч. посіб. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. 163 с.

9. Ludwig von Mises The Theory of Money and Credit Paperback, 2013, P. 496. ISBN: 9781620871614

10. Батажок С.Г. Інструменти фінансового забезпечення розвитку аграрного сектору економіки України. Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць. Вип. 2 (273). Київ. 2024. С. 69-81.
<http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/11872>.

11. Батажок С., Аврамчук Л. Банківське еко-кредитування як інструмент фінансування сталого розвитку // Modeling the development of the economic systems, (1). 2025. С. 343–348. <https://doi.org/10.31891/mdes/2025-15-44>

11. Батажок С.Г. Теоретико-методологічні складові управління грошовими потоками підприємства. // Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць. №4(287). Київ. 2025 С.68-80. DOI:10.5281/zenodo.16408216

12. Фінанси, гроші та кредит. Навчально-методичний посібник до проведення практичних занять та самостійної роботи здобувачів економічного факультету першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»; 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг» / Укладач: С.Г. Батажок, Біла Церква: БНАУ. 2023. 250 с.

Інформаційні ресурси

1. Міністерство фінансів України. URL: minfin.gov.ua
2. Національний банк України. URL: www.bank.gov.ua
3. Асоціація українських банків. URL: aub.org.ua
4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
5. Держстат. URL: <https://stat.gov.ua/uk>